

Memòria de gestió de la Reserva Natural de s'Albufereta Any 2021

Sumari

1. Dades generals	
2. Gestió de la Reserva Natural de s'Albufereta	
• Òrgan de gestió	
• Junta Rectora de la Reserva Natural de s'Albufereta	
• Equip de gestió	
• Equipaments	
3. Pressupost 2021.....	
4. Actuacions.....	
4.1. Àrea de gestió per a la conservació	
4.2. Àrea de desenvolupament socioeconòmic	
4.3. Àrea d'ús públic	
4.4. Àrea d'investigació i seguiment	
4.5. Àrea de participació	
4.6. Àrea de manteniment	
4.7. Àrea de vigilància	
4.8. Àrea d'administració	
4.9. Àrea de planificació	
5. Avaluació de la gestió.....	

1. Dades generals

Municipis de s'Albufereta: Alcúdia i Pollença.

Figures de protecció: Reserva Natural Especial, ANEI, ZEC (LIC i ZEPA).

Declaració: Decret 121/2001, de 19 d'octubre, pel qual es declara s'Albufereta Reserva Natural (BOIB 130, de 30/10/2001).

Modificacions posteriors: Decret 58/2002, de 12 d'abril (BOIB 48, de 20/4/2002) i disposició transitòria primera de la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (BOIB 58, de 4/6/2005), que la requalifica de Reserva Natural Especial.

Superfície protegida: aproximadament 213 hectàrees de protecció estricta amb la figura de reserva natural especial.

Perifèria de protecció: 290 hectàrees.

Superfície pública: 155,92 hectàrees (73 % de la Reserva Natural).

Instruments de planificació: Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de s'Albufereta (PORN), aprovat pel Consell de Govern el dia 19 d'octubre de 2001 (BOIB 130, de 30/10/2001). No disposa de pla rector d'ús i gestió (PRUG) aprovat.

El Pla de Gestió Natura 2000 Albuferes de Mallorca, aprovat per Decret 14/2015 de 27 de març, és també d'aplicació a s'Albufereta de Mallorca.

Valors més destacats

- La riquesa ornitològica: més del 60 % de les espècies d'aus conegudes a les Illes Balears s'han observat a s'Albufereta.
- Important zona per a la reproducció, hivernada d'aus aquàtiques i zona d'alimentació.
- Hàbitat potencial de reproducció d'espècies en perill d'extinció.
- La població de *Tamarix boveana* i *Tamarix canariensis* més important de Mallorca. La formació de bosc palustre de tamarells.
- Els 349 tàxons vegetals descrits, entre els quals hi ha tres espècies (*Pancratium maritimum*, *Chamaerops humilis* i *Myrtus communis*) i un gènere protegits (*Tamarix*).
- La singularitat hidrogeològica dels Ulls del Rec.
- El paisatge.

Objectius de la Reserva

1. La conservació íntegra i la millora del patrimoni natural, paisatgístic i etnològic en el seu àmbit territorial, com també la restauració d'aquests valors en els casos en què sigui possible.

2. La difusió pública i educativa dels valors d'aquest patrimoni mitjançant una utilització social òptima.
3. L'harmonització dels usos tradicionals, científics i culturals amb els objectius anteriors.

2. Gestió de la Reserva natural de s'Albufereta

Òrgan de gestió

Dins 2021, l'IBANAT (Institut Balear de la Natura) ha estat l'entitat responsable de la gestió diària de la Reserva Natural de s'Albufereta, en base a les directrius marcades per la direcció i pels documents de planificació vigents. El director de la Reserva, compartit amb el Parc Natural de s'Albufera de Mallorca, està adscrit a la Direcció General d'Espais Natural i Biodiversitat.

Junta Rectora de la Reserva natural

La Junta Rectora és l'òrgan de participació dels diversos agents socials vinculats a la Reserva natural. Dins l'any 2021 es va reunir en data 8 de juliol, i els membres que assistiren en aquella sessió foren:

1. Vicepresident	Sr. Llorenç Parera Mas
2. Secretari	Sr. Maties Rebassa Beltran
3. Representant de la Conselleria d'Agricultura i Pesca	Sr. Andreu Juan Serra
4. Representant de la Conselleria d'Educació i Formació Professional	Sr. Antoni Baos Relucio
5. Representant de l'Ajuntament d'Alcúdia	Sr. Tomàs Adrover Albertí
6. Representant de l'Ajuntament de Pollença	Sra. Maria Buades Cifre
7. Representant dels propietaris dins la Reserva	Sra. Rafaela Vila Jaume
8. Representant d'associacions balears de conservació de natura	Sra. Inmaculada Férriz Murillo
9. Representant d'associacions balears de conservació de natura	Sr. Damià Vicens Xamena
10. Representant dels agents turístics	Sra. Celina Álvarez Frenier
11. Expert en conservació de la naturalesa (I)	Sr. Gabriel J. Perelló i Coll
12. Expert en conservació de la naturalesa (II)	Sr. Pere Tomàs Vives
13. Cap del Departament de Biodiversitat	Sr. Andreu Fuster Amer
14. Cap del Servei d'Espais Naturals	Sra. Catalina Massutí Jaume

També va assistir-hi, en qualitat de convidada, la tècnica de la Reserva natural de s'Albufereta, la Sra. Margalida Roig Ramis

Equip de gestió

Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat

Maties Rebassa Beltran, director compartit amb el Parc Natural de s'Albufera de Mallorca. Primerament mitjançant assignació temporal de funcions i, a partir de dia 15 de març de 2014, per mandat del Consell de Govern (Acord del Consell de Govern de dia 14 de març de 2014, pel qual s'aprova la modificació de la relació de llocs de treball corresponent al personal funcionari de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears).

Cos d'Agents de Medi Ambient (SGT-CMA)

Javier González, ha estat l'Agent de Medi Ambient encarregat de la vigilància ambiental del territori de s'Albufereta (caça, abocaments, control d'incendis, etc.) durant el 2021.

IBANAT

Margalida Roig Ramis, tècnica. També s'encarrega de la gestió de La Gola i, dins 2021, d'altres encomanes a l'IBANAT que han reduït considerablement la seva dedicació a la gestió de la RN.

Pere Vicens Siquier, naturalista del Parc Natural de s'Albufera de Mallorca, que també fa seguiment naturalístic a la Reserva natural, amb una dedicació màxima d'1 dia/setmana.

Gaspar Guaita Borràs, Llorenç Vicens Tortella i Maria Cantallops Alba, són l'equip d'educació ambiental del Parc Natural de s'Albufera de Mallorca que també ha dedicat part de la seva jornada a tasques de la Reserva natural de s'Albufereta per poder dur endavant actuacions destinades a l'ús públic i educació ambiental d'aquest espai natural protegit.

Bernat Sastre Terrassa, Aina Mª Danús Vidal i Julián Uribe de la brigada de reforç B15 del PN de s'Albufera de Mallorca, continuen amb una dedicació parcial a s'Albufereta. L'any 2021 dedicà 28 dies de feina a la Reserva natural de s'Albufereta.

Maite Bover Martorell, Miquel Mora Riera, Jaume Terrassa Pujol i Juan Alfonso Calzada Nadal són la brigada de sanitat forestal, amb una assignació mitjana d'un dia a la setmana. Aquesta brigada varia la composició, habitualment d'entre 2 i 4 persones, segons la temporada. Han dedicat un total de 46 dies de feina efectius.

Equipaments

L'oficina administrativa de la Reserva continua ubicada al Parc natural de s'Albufera de Mallorca, a la carretera d'Alcúdia-Artà, al Pont dels Anglesos (Muro). Telèfon: 971 89 22 50 i Fax: 971 89 21 58.

Enguany s'ha continuat amb la cessió d'un vehicle a la direcció de la Reserva, un Dacia Duster compartit amb el PN de s'Albufera de Mallorca.

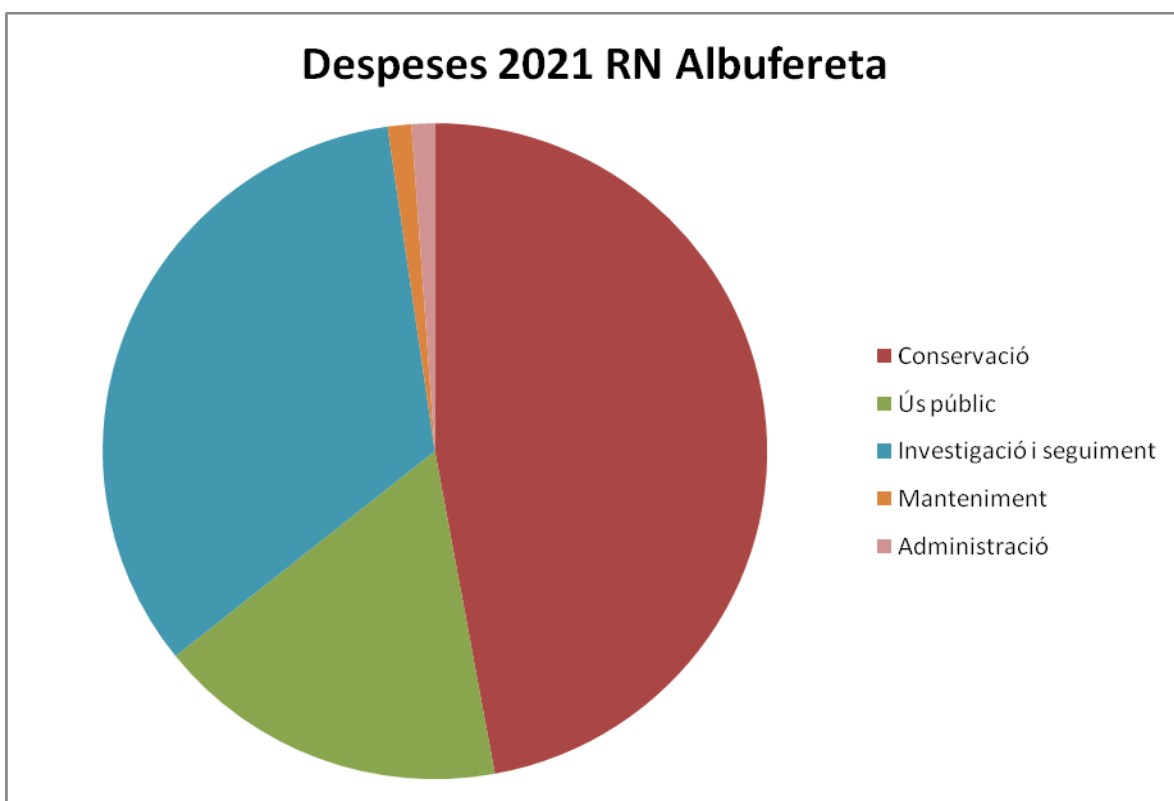
3. Pressupost 2021

Despeses de l'any 2021

L'any 2021 les despeses han estat de 27.810,18 euros. Això representa una pujada considerable respecte a les despeses de l'any anterior.

A aquesta despesa se li ha d'afegir la contemplada en projectes centralitzats que no computen directament a la Reserva, però que hi dediquen jornals i esforços (i molt especialment el d'eliminació d'espècies invasores, molt important de nou durant tot el 2021, però també altres relacionades amb l'aniversari de la Reserva).

Com es pot veure al gràfic adjunt, 3 àrees són les que s'han dut la major part de les despeses, per aquest ordre: Conservació, Investigació i seguiment, i Ús públic. Les despeses de manteniment són en realitat molt superiors a les que apareixen reflectides, ja que tant les despeses de personal com les de maquinària no apareixen aquí.

4. Actuacions

- 4.1. Àrea de gestió per a la conservació
- 4.2. Àrea de desenvolupament socioeconòmic
- 4.3. Àrea d'ús públic
- 4.4. Àrea d'investigació i seguiment
- 4.5. Àrea de participació
- 4.6. Àrea de manteniment
- 4.7. Àrea de vigilància
- 4.8. Àrea d'administració
- 4.9. Àrea de planificació

4.1. Àrea de gestió per a la conservació

Meteorologia

No hi ha hagut cap episodi que surti dels valors habituals, amb una plena al mes de novembre. S'han repetit en diverses ocasions episodis de forts vents i temporal a la mar, que han arrabassat alguns trams de corda de protecció dunar.

Control d'espècies invasores

S'ha continuat, dins el marc del projecte "Prats nets d'invasores", que va començar a acabaments del 2019 amb les actuacions que s'han centrat en la flora invasora, ja que és de llarg la que ocasiona majors perjudicis a les espècies autòctones. S'ha continuat amb la revisió de les zones on es va actuar els anys anteriors, amb les següents espècies a dins la Reserva Natural:

- *Stenotaphrum secundatum*. S'han retirat 1.900m³ de grama, a uns 10.200 metres quadrats als voltants del Club Pollentia. També s'han revisat altres 1.700 m² al sistema platja-duna. L'any 2020 es varen extreure un total de 16.850m³
- *Pennisetum clandestinum*. Si fa no fa, s'ha actuat als mateixos llocs que amb l'espècie anterior, ja que sovint es presenten juntes, enguany no s'ha trobat cap exemplar.
- *Yucca spp.*, *Phoenix sp.*, *Aloe spp.*, *Agave americana*. S'han retirat fins a 45 peus d'aquestes plantes.
- *Myoporum laetum*: s'han retirat 10 peus al voltants del Club Pollentia.

Totes les actuacions d'extracció s'han fet de manera manual. Cal destacar el bon resultat de la feina realitzada, ja que s'ha reduït de manera molt notable la quantitat de planta extreta respecte a 2020.

La brigada de sanitat forestal també ha realitzat tasques de control de flora invasora, especialment amb control de *Phoenix sp.*, *Carprobrotus* i, molt especialment, en *Lonicera japonica*, molt estesa a un redol de 1.200 m² de Can Cuirassa.

Tasques de control de *Lonicera japonica* a Can Cuirassa

Recuperació del sistema dunar i tancament de la platja

De nou s'ha procedit a l'acordonament de 2 trams de platja (de 400 i 220 metres lineals respectivament) per a la nidificació dels picaplatges entre els mesos de març i agost, inclosos. S'ha de recordar que va ser dins el 2019 quan es va decidir allargar el temps en que aquests trams de platja quedaven tancats, amb resultats molt satisfactoris.

Tot i que encara hi ha usuaris que no respecten la senyalització existent (principalment gent que vol passejar els seus cans per la platja), el grau de compliment és cada cop més alt, el que demostra la sensibilització dels veïnats respecte als valors naturals de la zona.

Per altra banda, s'ha seguit amb l'acordonament dunar. Per desgràcia la Reserva sofreix continuats actes vandàlics (robatoris de trams de cordada) que dificulten la tasca. Amb tot, es segueix avançant a bon ritme.

Es continua igualment amb l'acord amb els responsables de diferents empreses de *kitesurf* autoritzades a emprar trams de platja de la Reserva o ZPP per a que s'encarreguin (tant a nivell de finançament com de manteniment, sota les indicacions de la direcció de la Reserva) de la instal·lació i manteniment d'un tancat blan (pals i cordada) a la zona on realitzen la seva activitat.

Tancament temporal

Programa de gestió del sistema de comportes

S'ha seguit amb l'acord assolit fa uns anys amb uns llogaters de la finca de s'Albufereta, que han viscut o treballat a la zona pràcticament tota la seva vida, i que s'han ofert a realitzar la gestió de les comportes i a comunicar cada moviment a la direcció de la Reserva.

Dins 2021 no s'han comunicat els moviments de comportes (varen ser 30 l'any 2018, a 2019 no es varen comunicar i a 2020 19 moviments). Els 2 sistemes de comportes que comuniquen s'Albufereta amb Can Cuirassa segueixen sense ser muntats, ja que no es pot garantir la seva gestió acurada.

Millores de les basses temporals de Can Cuirassa i dels illots de nidificació de sa Barcassa

De nou s'han fet els desbrossaments hivernals dels laterals de les llacunes (allà on hi ha observatoris) i de tots els illots de cria (tant de sa Barcassa com de Can Cuirassa). Aquests illots s'estan convertint en un dels punts on més espècies hi crien, i molt especialment aquells on l'èxit reproductor és més elevat (per manca de molèsties i de depredació per mamífers terrestres).

Les 5 illetes de sa Barcassa creades dins el 2017 han estat ocupades per picaplatges i avisadors. De fet, a cada illeta s'hi han detectat nius. Això ha estat molt beneficiós principalment per al picaplatges camanegre (*Charadrius alexandrinus*). Entre els tancaments temporals de 2 trams de platja i les noves illetes de sa Barcassa i de darrera del Club Pollentia (que també compten amb les seves parelles reproductores) l'espècie s'ha vist clarament beneficiada. La seva població dins la Reserva s'ha vist duplicada i, el que és encara millor, la supervivència dels pollets ha augmentat considerablement. La Reserva natural de s'Albufereta s'està convertint així en una de les zones més interessants de les Illes Balears per a aquesta espècie.

En vista de l'èxit de les illetes, enguany s'ha pogut executar la creació de 7 noves illetes a dos espais diferents de la Reserva. La principal zona d'actuació ha estat la cara sud-est de la llacuna de Sa Barcassa, amb 5 illetes de forma i mida variable. Les altres dues illetes, s'han fet a una altra llacuna estacional situada més a ponent, prop de la plataforma d'observació d'Es Prat. Totes aquestes illetes ja han estat ocupades per diferents espècies d'aus aquàtiques des del primer any.

Projecte de 5 noves illetes a Sa Barcassa

Caixes niu a Can Cuirassa

Gràcies a la col·laboració d'una propietària d'un terreny situat prop de Can Cuirassa, s'han pogut col·locar dues caixes niu. Una per a xorics (*Falco tinnunculus*) i una altra per a gaig blau (*Coracias garrulus*). Es tracta d'un lloc de fàcil observació des del camí de la Font Salada.

Col·locació de la caixa niu de gaig blau

Hotel per a insectes

El mes de juny, aprofitant la jornada sobre pol·linitzadors que es celebra a s'Albufereta amb participació de l'IMEDEA, s'inaugura un hotel per a insectes, que queda ubicat a l'itinerari principal, devora el pinar des Turellol des Frare, just abans de la plataforma elevada.

Hotel d'insectes

Altres

Al mes de febrer es va començar a efectuar el control de processionària, principalment al pinar i al turó de Sa Barcassa, on es varen retirar i cremar més de 230 bosses. Igualment, a l'estiu es col·locaren trampes.

4.2. Àrea de desenvolupament socioeconòmic

Convenis de col·laboració

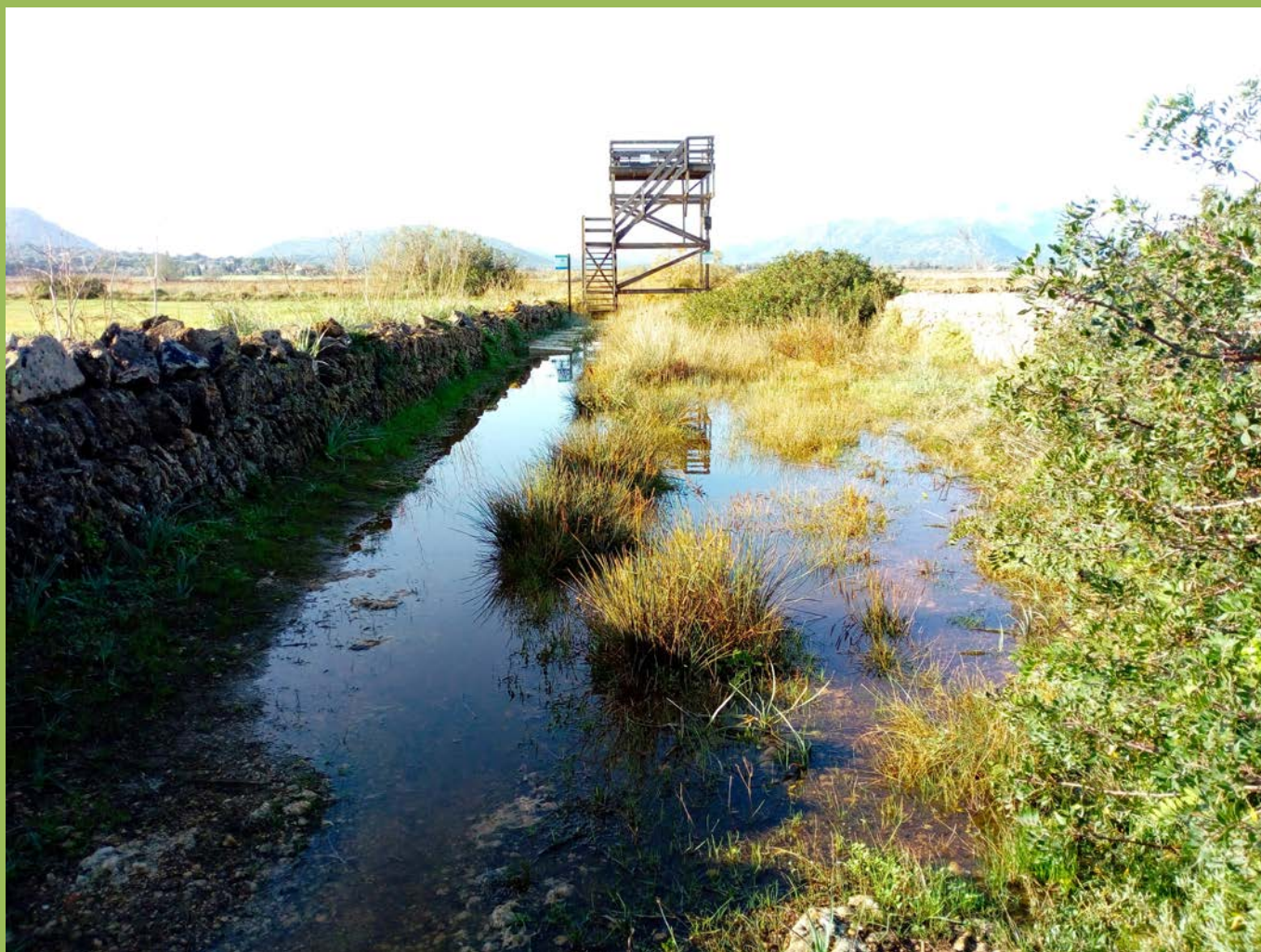
S'ha produït la pròrroga automàtica de gairebé tots els convenis de col·laboració entre la Conselleria de Medi Ambient i Territori i els propietaris de finques de s'Albufereta, malgrat que des de l'any 2013 no hi ha contraprestació econòmica als propietaris. Aquests convenis són fonamentals per garantir l'ús públic d'aquest espai natural protegit, atès que l'itinerari principal per contemplar l'aiguamoll travessa per propietats privades. Així doncs, cal remarcar que és la generositat dels propietaris de la Reserva que fa viable que la Reserva pugui continuar oferint visites guiades a grups i particulars.

El conveni signat l'any 2014 amb Portvi SA segueix vigent. Dins 2021 s'han realitzat les actuacions que estaven previstes, que segueixen centrades en el control de flora invasora.

Entrevistes i autoritzacions

Els responsables de la Reserva varen ser entrevistats en diferents ocasions per diferents mitjans de comunicació (sobre les noves il·letes de nidificació d'aus, sobre el monitoratge de papallones diürnes, sobre el 20è aniversari de la Reserva, sobre la nova guia de passeig, etc.). Entre les autoritzacions s'han de destacar les atorgades a diferents entitats científiques.

4.3. Àrea d'ús públic

Dades de freqüentació

La manca d'un vigilant contractat durant la temporada d'estiu ha fet inviable la recollida de dades de camp per poder estimar el nombre de persones que anualment visiten la Reserva.

Programa d'interpretació i educació ambiental

Educació formal (grups escolars):

L'oferta educativa de la Reserva Natural adreçada als centres educatius consta de tres itineraris interpretatius:

"Vet aquí el que he trobat!"

Adreçada a infantil i primer cicle d'educació primària.

Es tracta d'un itinerari a la platja de sa Marina, on es fa un descobriment de les restes d'arribada, els habitants que viuen en el sistema platja-duna i les seves relacions, així com els impactes que els afecten. El fil conductor és el Tiruril·lo, conegut també com a Picaplatges.

"Descobreix les plantes de la sal i els ocells de l'aigua".

Adreçada a segon i tercer cicle de primària, secundària, batxillerat, cicles formatius, adults i altres grups organitzats.

En aquest itinerari es dona una visió global de s'Albufereta per entendre la seva formació. També entrem en detall a observar i comprendre les adaptacions, les relacions i la dependència entre les espècies que viuen en aquest entorn salobros.

"Volta en bicicleta".

Adreçada a l'alumnat d'educació secundària, batxillerat, cicles formatius, adults i altres grups organitzats.

Amb el recorregut en bicicleta es veu tota s'Albufereta en conjunt, amb les diferents figures de protecció (Reserva natural, perifèria de protecció i franja de seguretat de caça). Fent la volta a l'espai natural es pot comprendre la seva formació i quina ha estat la importància d'aquesta zona humida al llarg del temps per a la població i les espècies que hi viuen.

El programa educatiu de la Reserva Natural de s'Albufereta per a l'educació formal consta, a banda de les activitats guiades pels educadors/es ambientals, d'una tasca de preparació de la sortida amb els alumnes. Així doncs, cadascun dels grups que visiten s'Albufereta haurà treballat anteriorment dins la seva pròpia aula alguna activitat relacionada amb la visita a la Reserva.

La visita prèvia a l'aula consta d'activitats diferenciades, en funció del nivell educatiu dels alumnes:

- Educació infantil i primer cicle de primària, el “*conte den Tiruril-lo i na Picaplatges*” i un joc de “*toca toca*”.
- Segon i tercer cicle de primària, una presentació de les característiques de la zona humida i els seus hàbitats (paisatges).
- Educació secundària, el batxillerat i els cicles formatius, amb una primera part introductòria de la Reserva i una segona amb una dinàmica participativa on els propis alumnes expliquen les característiques dels principals hàbitats presents.

La visita prèvia al centre educatiu serveix, a banda d'establir el primer contacte entre educadors, alumnes i mestres, per a introduir els diferents continguts que es treballaran durant la visita a la Reserva i per despertar l'interès i la curiositat dels estudiants. L'activitat es complementa amb una reunió amb l'equip de mestres/professors per a concretar: objectius, continguts, normes de la visita, oferir el projecte educatiu i oferir recursos complementaris per tal de facilitar la visita l'espai natural i la posterior consolidació dels continguts treballats.

Aquesta part del programa educatiu és valorada molt positivament pels mestres i professors, ja que estimula i motiva els escolars a conèixer l'espai natural.

Aquest any 2021, per al curs escolar 2020-21, degut a la dificultat de mobilitat dels centres i de rebre persones externes al centre, les visites prèvies s'han fet amb el material virtual editat l'any anterior. Al darrer trimestre la situació sanitària va millorar i la conselleria d'educació va permetre als centres realitzar sortides, així com per al curs escolar 2021-22.

Visites prèvies virtuals:

Adreçades a infantil, primària i 1r d'ESO.

Són presentacions en format Genially, complementades amb jocs elaborats en format Educaplay, per a primària i per 1r de secundària.

A l'oferta educativa, per segon any, s'han afegit dues activitats en forma de recursos digitals per a fer els mateixos mestres a l'aula:

“Els fons marins de Posidònia”

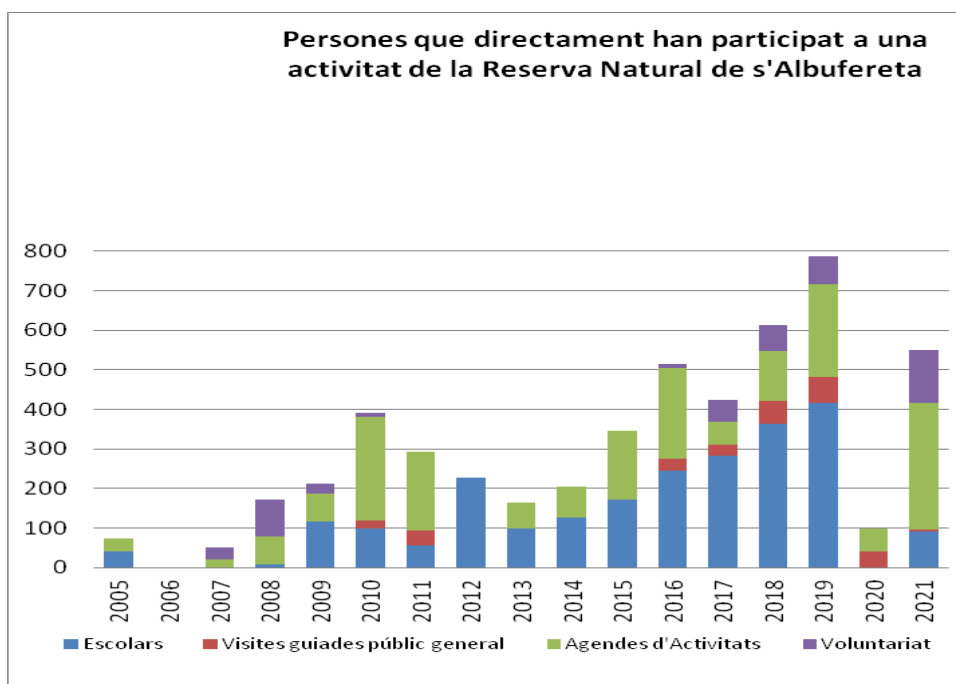
Adreçada a primer i segon cicle de primària, secundària, batxillerat, cicles formatius, adults i altres grups organitzats.

Es tracta de presentacions amb el format Canva per als més petits, amb propostes d'activitats i un en format Genially, interactiva, per als més grans.

“Què ens expliquen les plomes?”

Adreçada a segon cicle de primària, secundària, batxillerat, cicles formatius, adults i altres grups organitzats.

Es tracta d'una presentació en format Genially, interactiva.

Dins el 2021, degut a les restriccions, els centres escolars no han començat a demanar sortides fins al darrer trimestre abans de l'estiu amb tres dies d'activitat i 81 alumnes. El curs després de l'estiu també va començar amb moltes restriccions i no es va fer cap sortida amb centres concertats per educació formal.

Educació no formal.

La Reserva natural ofereix al públic en general que visita l'espai natural diverses possibilitats per descobrir i participar en la conservació de s'Albufereta, aquestes es concreten en els itineraris interpretatius guiats, les agendes d'activitats i el programa de voluntariat ambiental.

Pel que fa a les agendes d'activitats de la Reserva, des de l'equip d'educadors es fa l'esforç de programar activitats que puguin ser atractives per a diferents col·lectius o espectres de públic, a més d'aquelles persones que ja de per sí tenen un interès en apropar-se a la Reserva natural. Trimestralment es programen activitats en les quals s'inclouen les visites guiades per a públic en general. Normalment es desenvolupen en cap

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Escolars	171	244	283	364	416	0	92
Visites guiades PG	0	31	28	58	67	42	4
Agendes d'Activitats	176	230	58	126	234	57	321
Voluntariat	0	10	56	66	69	0	132
TOTAL	347	515	425	614	786	99	549

de setmana, posen a l'abast d'infants, joves i adults tot un seguit de propostes lúdiques i de divulgació del patrimoni natural i cultural de s'Albufereta, que de cada vegada tenen més acceptació. L'equip d'educació ambiental confecciona i gestiona, amb la col·laboració externa d'alguns professionals per a activitats més temàtiques i amb la col·laboració de la Biblioteca de Can Torró, l'ajuntament d'Alcúdia i l'ajuntament de Pollença que ens cedeixen algun dels seus espais.

Han participat a les agendes d'activitats un total de **321 persones** repartides en **20 activitats**.

La relació completa d'activitats d'agenda fetes a 2021 és la següent:

09 i 25/02/2021 "Els colors de l'hivern"

06/02/2021 "L'aigua que nodreix s'Albufereta". Dia de les Zones Humides. Volta en bicicleta.

27/03/2021 "Els Ulls del Rec o Font d'Almadrava". Dia Mundial de l'aigua.

14 i 17/04/2021 "Les orquídiades de s'Albufereta".

08/05/2021 "Les aus migratòries de s'Albufereta". Dia Mundial de les aus migratòries.

22/05/ 2021 "Jornada d'anàlisi de microplàstics a Sa Marina". Dia dels Parcs Naturals. En col·laboració amb el GOB.

05/06/2021 "Hotels d'insectes pol·linitzadors i Bioblitz" Dia Mundial del Medi Ambient. Amb Xavier Canyelles i Anna Travesset, del laboratori d'Ecologia Terrestre de l'IMEDEA (UIB-CSIC).

19/06/2021; 2, 3, 16 i 17/07/2021 (5 dies) "Investiguem qui viu a la platja i les roques de Sa Marina"

24/09/2021 "Llums i sons a posta de sol".

23/10/2021 "S'Albufereta, 20 anys de Conservació" visita guiada a Can Cuirassa.

22/11/2021 xerrada al Club Pollença: "Els usos de l'Albufereta a través de la història i la toponímia", a càrrec de Miquel Àngel March.

29/11/2021 xerrada a la Sala de Cultura d'Alcúdia: "S'Albufereta i la Font d'Almadrava, història i geomorfologia", a càrrec del geògraf Manuel Espinosa i el Dr. Joan J. Fornós, professor titular de l'àrea d'Estratigrafia, de la UIB.

27/11/2021 "S'Albufereta, 20 anys de Conservació" visita guiada a Sa Barcassa.

27/11/2021 "Les aus hivernants de s'Albufereta".

09/12/2021 Presentació de la guia de passeig de la Reserva Natural de s'Albufereta, i exposició "Les espècies ocultes de s'Albufera i s'Albufereta" a l'Auditori d'Alcúdia.

Programa de Voluntariat Ambiental.

S'han enfortit els llaços amb l'Ajuntament d'Alcúdia, gràcies a la bona predisposició i gran interès del regidor de Medi Ambient, Tomàs Adrover (Tomàs Poma), qui s'encarrega de contactar i organitzar amb els mestres dels centres docents de la comarca per venir a fer voluntariat a la Reserva, i en la majoria dels casos, l'ajuntament els hi subvenciona el transport i a més els fa un obsequi de guants per la feina i d'una bossa equipada amb material de papereria i una cantimplora, per a cada participant. Això ha fet que hagi augmentat molt el nombre de voluntariats realitzats. A més d'adherir-nos al programa de *Let's Clean Up Europe* i el fet que des de Palma s'escollís la Reserva natural per fer la inauguració oficial del curs 2021-22, amb nombrosos participants:

10/05/2021 "Let's Clean Up Europe" neteja de platja de Sa Marina amb alumnes de l'IES Alcúdia.

18/09/2021 "Let's Clean Up Europe" neteja de platja de Sa Marina. Inauguració oficial del nou curs 2021-22 conjuntament amb l'Euroregió Pirineus Mediterrània. Jornada de voluntariat ambiental amb la participació de diferents entitats (GADMA, Creu Roja, FVSM).

12/11 i 17/12/2021 Retirada de planta invasora a sa Barcassa, 6è Porta des Moll.

Retirada de planta invasora a una jornada de voluntariat

Visites guiades

Enguany fora de la programació de les visites com a activitats d'agenda s'ha realitzat una **visita guiada en bicicleta** per la sol·licitud d'un grup de persones, entre setmana, amb un total de **4 participants**.

Projectes de Sensibilització Ambiental.

Exposició «Les espècies ocultes de s'Albufera i s'Albufereta»

Aquesta exposició és un projecte comú entre el Parc natural de s'Albufera i la Reserva natural de s'Albufereta. La idea del projecte sorgeix per mirar de desterrar aquella idea simplista i equivocada, però sovint recurrent, que descriu les zones humides com: basses d'aigua, canyes, ànneres i moscards. El grup de les aus sol ésser dels més coneguts, fotografiats i admirats entre el gran públic, ja que són animals més vistosos, més sonors i més grossos que no els insectes, que sovint són menystinguts. Però així es perden de vista les peces més petites de l'ecosistema, que són els engranatges que permeten que tot hi continuï funcionant. D'aquí el nom «Les espècies ocultes...», que pretén donar visibilitat als habitants més menuts de les nostres zones humides.

Les impressionants fotografies amb fons blanc són totes del col·lectiu **WhiteLife Photography**, amb qui es va començar a treballar en el projecte des del mes de novembre de 2020. El disseny dels continguts i textos és de l'equip d'educació ambiental, i la revisió científica és del naturalista Xavier Canyelles amb alguna aportació del naturalista del Parc de s'Albufera, Pere Vicens.

L'exposició consta de 6 panells desenrotllables i s'estructura per hàbitats o zones, on hi ha representades 42 espècies de crustacis, insectes, aràcnids, miriàpodes, mol·luscs, peixos i rèptils representatius de la biodiversitat present al PN de s'Albufera i la RN de s'Albufereta. Per a cada espècie hi ha un breu text descriptiu, que inclou la mida i alguna curiositat. Hi ha un darrer panell dedicat a les espècies introduïdes invasores, perquè és necessari sensibilitzar i assumir la responsabilitat dels humans en els desequilibris que causam a la natura amb l'arribada d'espècies exòtiques.

L'exposició s'inaugurà el passat 9 de desembre de 2021 a l'Auditori d'Alcúdia, emmarcada en els actes de celebració del 20e aniversari de la RN de s'Albufereta. Enguany també ha estat exposada a Sa Pobla i actualment és a Muro. Ja l'han visitada, o està previst que ho facin, els escolars dels diferents municipis de la comarca i, a la llarga, de les escoles i instituts que ho sol·licitin.

Llagost d'albufera, *Acrida ungarica mediterranea*. Whitelife Photography.

Valoració final.

Enguany s'ha seguit amb les restriccions, i ens hem anat adaptant a les circumstàncies recordant que la normativa ha anat variant al llarg de l'any i hem combinat treball presencial amb teletreball. Hem augmentat l'oferta d'activitats i centrant esforços en l'edició de material digital i l'exposició de fotografies.

Publicacions

Guia de passeig de la Reserva natural

Amb motiu de la celebració del 20è aniversari de la declaració de s'Albufereta com a Reserva natural, s'ha editat la Guia de passeig. En poc més de 100 pàgines, es fa un recull general del medi natural, de la història i usos tradicionals, de la gestió i dels itineraris habilitats a l'actualitat. L'edició s'ha fet en català, i es preveu que en anys propers es pugui editar també a castellà i anglès.

La presentació de la Guia de passeig va tenir lloc a l'Auditori d'Alcúdia i va comptar amb la presència de Tomàs Vibot, com a representant dels autors dels textos, del Conseller de Medi Ambient i Territori i del Director General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

Presentació de la guia de passeig

Reedició dels fulletons informatius

Enguany s'han reeditat els fulletons informatius de la Reserva natural, ja que la informació dels itineraris i equipaments es trobava obsoleta. L'edició s'ha fet en quatre idiomes: català, castellà, anglès i alemany.

Equipaments d'ús públic

Passarel·la a la plataforma d'observació d'Es Grau

S'ha instal·lat una passarel·la de fusta per accedir a la plataforma d'observació d'Es Grau, amb l'objectiu de facilitar-hi l'accés. Aquest tram, sovint quedava inundat quan el nivell d'aigua, i la línia de maresos existent no era suficient, fent l'accés a la plataforma molt difícil.

Nova passarel·la d'accés a la plataforma

Millora parcial del ferm de l'itinerari de sa Barcassa

S'ha realitzat la millora del ferm d'un tram de l'itinerari de sa Barcassa, que amb les pluges i fang resultava de difícil pas, i sovint els visitants patien relliscades.

Millora del ferm a l'itinerari de Sa Barcassa

Millora de la senyalització

Amb el nou contracte obert de senyalització dels ENPs de les Illes Balears, s'ha començat a preparar una sèrie de senyals, sobre tot, per a la substitució de totes aquelles que es troben en mal estat, i es preveu que arribin per a la seva instal·lació l'any que ve.

Millora del punt d'observació de sa Barcassa

S'ha realitzat la millora del punt d'observació de sa Barcassa, al carrer Tintoretto, amb la col·locació d'una encanyissada a un costat de la pantalla.

Desplaçament del canal abalisat

El canal abalisat per a l'entrada de les embarcacions i esportistes passa a estar situat a sa Marina, al límit de la Reserva. Igualment, s'ha treballat en coordinació amb l'Ajuntament d'Alcúdia en el disseny de dues senyals informatives amb l'objectiu de delimitar els diferents espais de la Reserva natural en relació als usos recreatius i esportius. Es preveu que es puguin col·locar l'any 2022.

Disseny d'una de les senyals

4.4. Àrea d'investigació i seguiment

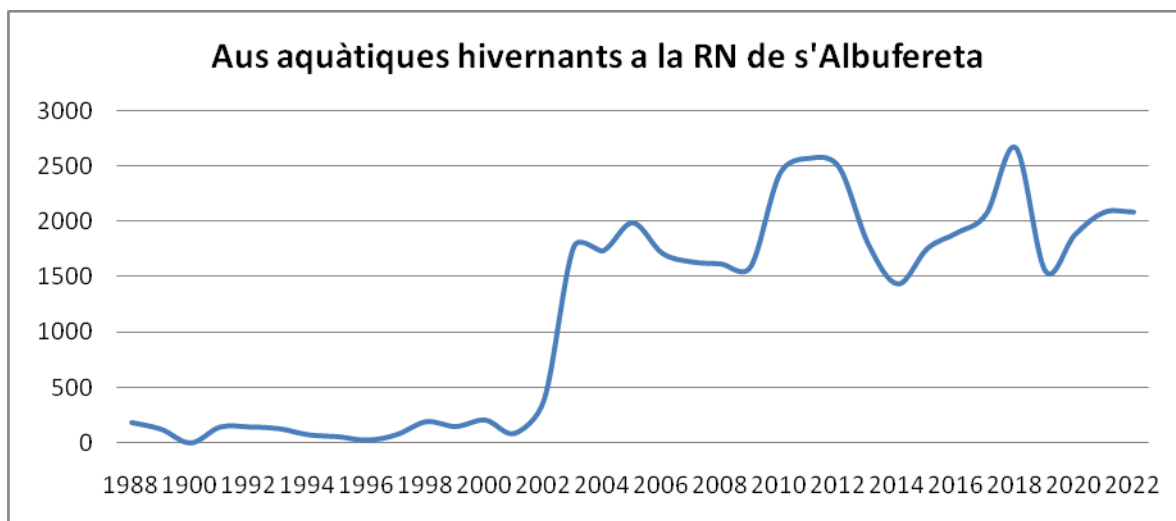

Seguiment naturalístic

El cens d'aus aquàtiques hivernants de la Reserva Natural de s'Albufereta s'integra dins del cens *International Waterbird Census* (IWC), que té com a objectiu quantificar anualment el nombre d'aus aquàtiques que passen l'hivern a Europa. A s'Albufereta el cens es realitza de manera coordinada amb el Parc Natural de s'Albufera de Mallorca dins el mes de gener. Els resultats foren els següents:

Recompte d'aquatiques	2021
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	15
<i>Podiceps cristatus</i>	4
<i>Phalacrocorax carbo</i>	29
<i>Nycticorax nycticorax</i>	33
<i>Bubulcus ibis</i>	202
<i>Egretta garzetta</i>	6
<i>Ardea alba</i>	6
<i>Ardea cinerea</i>	9
<i>Ixobrychus minutus</i>	10
<i>Phoenicopterus roseus</i>	120
<i>Tadorna tadorna</i>	5
<i>Mareca penelope</i>	19
<i>Mareca strepera</i>	94
<i>Anas crecca</i>	127
<i>Anas platyrhynchos</i>	96
<i>Anas acuta</i>	26
<i>Spatula clypeata</i>	182
<i>Circus aeruginosus</i>	4
<i>Pandion haliaetus</i>	2
<i>Rallus aquaticus</i>	100
<i>Gallinula chloropus</i>	100
<i>Porphyrio porphyrio</i>	15
<i>Fulica atra</i>	429
<i>Himantopus himantopus</i>	3
<i>Charadrius alexandrinus</i>	67
<i>Vanellus vanellus</i>	120
<i>Calidris alba</i>	1
<i>Gallinago gallinago</i>	150
<i>Tringa erythropus</i>	2
<i>Tringa nebularia</i>	2
<i>Larus michahellis</i>	68
<i>Ichthyaetus audouinii</i>	1
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	29
<i>Thalasseus sandvicensis</i>	1
<i>Alcedo atthis</i>	10
Total exemplars	2087
Espècies	35

Les dades són de nou superiors a les obtingudes l'any passat, i una mica per sobre de la mitjana del que sol ser habitual per a la Reserva, tal i com es pot observar a la gràfica següent.

Seguiment de la qualitat de les aigües

L'any 2021 s'han realitzat 4 mostrejos anuals, realitzats els mesos de gener, abril, juliol i novembre. No es varen detectar indicis clars de contaminació enlloc, si bé pareix que es comença a intuir un augment de la salinitat en algun dels punts de mostreig. El seguiment de la qualitat de les aigües de la Reserva natural, s'aplica a 17 punts diferents.

Altres estudis

CBMS

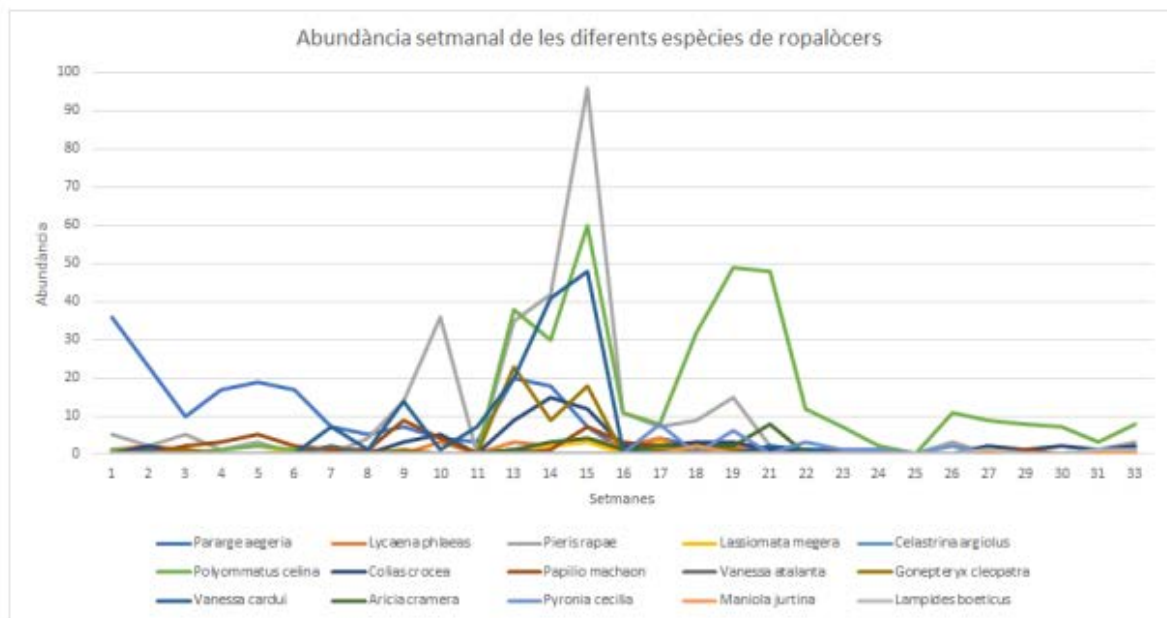
SEGUIMENT DE PAPALLONES DIÛRNES A LA RESERVA NATURAL DE S'ALBUFERETA 2021

Per tercer any consecutiu s'han realitzat censos de papallones diürnes tant dins la finca de s'Albufereta com a Can Cuirassa. Aquest itinerari ha quedat definitivament inclòs dins la xarxa catalana de seguiment de papallones diürnes, amb el número 188. Consta de 6 seccions.

Els resultats han estat semblants als de l'any passat, si bé dins el 2021 l'itinerari va ser més llarg que els anys anteriors, amb 2 seccions noves, una d'elles situada al sistema dunar. Els mesos de maig i juny han estat els de major quantitat i diversitat de papallones.

Seguiment de les caixes niu

Enguany s'ha fet un seguiment acurat de totes les caixes niu per a passeriformes ubicades dins la Reserva. Moltes de les caixes estaven ocupades per rates, així que es va haver de fer una desocupació i posterior neteja de totes les caixes.

Davant la nul·la ocupació per part d'ocells, es va prendre la decisió de repartir millor les caixes per diferents indrets (fins aquells moments estaven molt concentrades a una única localitat). També es va començar a canviar el model de caixa, col·locant una coberta superior amb teulada volada, fet que ha de dificultar l'accés de les rates. Amb aquests canvis i altres recomanacions fetes per experts, dins el 2022 es repetirà el seguiment per veure si millora l'ús que fan les aus d'aquestes caixes.

4.5. Àrea de participació

Junta Rectora

La Junta Rectora es va reunir el 8 de juliol de 2021 a la Sala de Junes de la Conselleria de Medi Ambient i Territori i també per videoconferència.

En aquella sessió es va acordar informar favorablement tant les Memòries d'Actuacions 2018 a 2020 com el Programa Anual d'Execució 2021.

S'ha de destacar que el President de la Junta, el Sr. Francesc Moll, va comunicar la seva intenció de dimitir del seu càrrec. El vicepresident i tots els membres de la Junta varen agrair la gran tasca desinteressada realitzada pel Sr. Francesc Moll en tot moment, que ha estat president de la Junta des dels seus inicis a l'any 2002.

Voluntariat

Les activitats de voluntariat ambiental apareixen reflectides dins l'àrea d'ús públic.

4.6. Àrea de manteniment

Les tasques més importants que es varen realitzar dins l'any 2021 per les brigades que han treballat a la Reserva natural varen ser les següents:

- Control de planta invasora, especialment de *Lonicera* a Can Cuirassa
- Tasques de conservació dels sistemes dunars

Reparant el tancament dunar després d'una tempesta

També es realitzaren tota una altra sèrie de tasques que es repeteixen periòdicament, entre les que cal destacar:

- Canvi de pals romputs als tancats dunars
- Reparació dels tancats a la vorera de carreteres.
- Millores silvícoles a pinars
- Retirada de planta invasora a altres indrets de s'Albufereta i Can Cuirassa

- Tancats temporals a la platja durant la primavera
- Canvi d'encanyissades velles o rompudes
- Eliminació de vegetació emergent a illetes de nidificació de limícoles i al davant dels observatoris
- Desbrossat de vegetació als itineraris de s'Albufereta i Can Cuirassa
- Desbrossaments a les illetes de nidificació.
- Manteniment de senyals presents als itineraris
- Reparacions als petits tancats de fusta per evitar el pas de cavallistes i bicicletes
- Retirada de fems a la platja i als itineraris de la Reserva, així com també d'enderrocs i altres elements antròpics tirats dins la Reserva
- Retirada de restes de tot tipus acumulats a la platja i a les dunes
- Desbrossaments devora punts d'observació de fauna
- Manteniment de la fusta dels diferents equipaments de la Reserva.
- Retirada de vàries barques varades per temporal.

4.7. Àrea de vigilància

Dins el 2021 tampoc s'ha pogut contractar cap vigilant per intensificar la vigilància a la Reserva durant l'estiu i tardor, quan hi ha màxima aflluència de visitants. Com als darrers anys, tota la vigilància ha quedat en mans de l'Agent de Medi Ambient de la zona.

Els fets més destacats, pel que fa a la vigilància de la Reserva, han estat els següents:

Urbanisme

1. Vivenda unifamiliar al Polígon 3 parcel·la 506 al camí de can Cuirassa de mesures d'integració paisatgística amb expedient núm. 2015/473 fent un seguiment sense trobar cap incidència o modificació al respecte, estaven pràcticament en la fase final d'obra.
2. Restes d'obra i cotxes abandonats: Polígon 3 parcel·la 750 (final camí de can Cuirassa), s'han fet varies visites fins trobar a la propietària i se li indica que ho ha de retirar, aixecant una acta. En principi, ho estava fent durant el mes de desembre.

Abocaments residus

1. S'ha anat retirant continuades vegades dins l'aguait de sa Barcassa i del pinaret de s'Albufereta, moltes restes de brutor: botelles de cervesa, vidres romputs, papers, mascaretes i plàstics.
2. Es Grau: retirada de fils de pesca durant tot l'any, botelles de vidre i plàstic, a les zones de pesca del cranc blau que s'utilitzen.
3. Zona plataforma del Club Pollentia: dia 16 de març es van retirar 4 morenells.
4. Zona camí de Braçals: dia 22 de març retirada part de motocicleta i aspirador.
5. Carrer Tintoretto: durant les dues darreres setmanes del mes de març es va fer un seguiment diari de retirada de bols plens de menjar per a moixos que hi deixava una veïnada del nucli. Policia local d'Alcúdia també ha aixecat actes al respecte. Malauradament persisteix el problema perquè aquesta dona no està en plenes facultats mentals.
6. També es retiren molts de residus plàstics i restes de roba a la zona de la desembocadura de Can Cap de Bou.

Vigilància de l'estacionament de vehicles

Al pinaret de s'Albufereta: aixecades dues actes per cotxes mal estacionats, però no es va poder identificar ningú en no trobar els propietaris a la zona.

Informar de la correcta forma per aparcar els cotxes a varis usuaris durant tot l'any de no estacionar a la zona de la platja de la desembocadura de Can Cap de Bou, aproximadament uns 25 vehicles durant tot l'any i de no circular per la zona de les dunes.

Caça

S'aixeca acta el diumenge dia 21 de març al camí de Braçals a un falconer que realitzava unes pràctiques amb un astor en zona de perifèria de la Reserva. Aquest falconer ja havia estat advertit un parell de vegades que no practiqués en aquest lloc tan delicat.

Ús públic

1. Desembocadura d'Es Grau durant època de nidificació: advertides un total d'11 persones que caminaven en zona no permesa, dues d'elles amb cans fermats i 1 no.
2. Es Pinaret: dia 29 de març un grup de 6 joves menors d'edat anaven en direcció a l'aguait. Se'ls informa que no és un punt de reunió ni per posar música. Ho entenen i tornen enrere.
3. Es continua comprovant que en la zona des Pinaret cap a l'aguait hi ha rodades de bicicleta i petjades de cans. Malgrat vigilar aquesta zona en diferents ocasions no s'aconsegueix mai trobar aquests usuaris.

Incidències Empreses Kitesurf

Entre els mesos de març a juliol s'han realitzat campanyes informatives per recordar que havien de disposar i tenir vigents les autoritzacions tant de costes com de la Direcció General per poder operar dins la zona de la Reserva natural.

Flora invasora

Al Polígon 3 parcel·la 506 del camí de Can Cuirassa s'indica a la propietat que ha de retirar i eliminar totalment un total de 22 *Myoporum* que tenen plantats com a bardissa devora el camí.

Club Pollentia: se'ls informa varies vegades durant l'any que han d'eliminar taques que encara resten de *Cynodon dactylon* i de *Myoporum laetum*, a les bardisses del Club amb la Reserva.

Denúncies

L'any 2021 s'han realitzat un total de 6 denúncies:

- 3 de febrer: 1 pescador de cranc blau a Es Grau, amb captures.
- 11 de febrer: 1 pescador de cranc blau, sense captures (requisat gambaner).
- 22 de febrer: denunciat propietari de ca a lloure, a la platja des Grau.
- 4 de març: 1 pescador de cranc blau a Es Grau, amb captures.
- 4 d'abril: 2 pescadors de cranc blau a Es Grau, amb captures.

Vigilància realitzada tot l'any

L'any 2021 es varen realitzar un total de 53 dies de vigilància, amb matins gairebé complets i horabaixes.

Control i mostres d'aigua

Les quatre mostres realitzades trimestralment varen ésser realitzades sense cap incidència, el 25 de gener, el 20 d'abril, el 14 de juliol i el 17 de novembre.

4.8. Àrea d'administració

La tasca administrativa de la Reserva inclou la redacció d'informes tècnics per valorar les diverses intervencions que es pretenen dur a terme a l'entorn de l'espai natural protegit i que poden afectar-ne els valors. Aquest tipus de feina s'inclou dins les accions de gestió preventiva de l'espai natural protegit, com a complement a les actuacions de gestió proactiva que es duen a terme al territori.

Durant l'any 2021 s'han emès una dotzena d'informes tècnics, alguns a arrel de sol·licituds de particulars (per exemple, sol·licituds de vol de drons o reportatges fotogràfics, reformes d'habitatges, etc.), altres de les pròpies administracions (afeccions del Pla Hidrològic, instal·lacions de temporada, etc.), o de diferents empreses (empreses d'esports nàutics, per exemple).

4.9. Àrea de planificació

Com cada any, s'ha planificat l'execució de totes les actuacions contemplades dins el PAE 2021 i s'ha preparat el Programa Anual d'Execució 2022, amb els seus pressuposts.

El servei de Planificació tampoc ha pogut abordar dins el 2021 la redacció del PRUG de la Reserva.

5. Avaluació de la gestió

Es passa a continuació a mostrar quin ha estat el grau de desenvolupament de tots els programes i projectes que apareixien contemplats al Programa Anual d'Execució de la Reserva Natural de s'Albufereta per a l'any 2021.

PROGRAMA ANUAL D'EXECUCIÓ 2021

Reserva Natural de s'Albufereta

GRAU D'EXECUCIÓ DEL PROGRAMA ANUAL 2021 R.N. ALBUFERETA

1. Àrea de Planificació	100%	
<i>Programes</i>	<i>100%</i>	
Planificació d'actuacions	100%	
2. Àrea de gestió per a la conservació	86%	
<i>Programes</i>	<i>100%</i>	
Control espècies al·lòctones	100%	
Millora illetes artificials	100%	
Manteniment i millora tancaments dunars	100%	
Millora basses temporals Can Cullerassa	100%	
<i>Projectes</i>	<i>67%</i>	
Pastura tancat annex al Club Pollentia	0%	No es va considerar adequat moure el bestiar de s'Albufera
Noves illetes i espais d'alimentació	100%	
Hotel per a insectes	100%	
3. Àrea de desenvolupament socio-econòmic	100%	
<i>Programes</i>	<i>100%</i>	
Convenis de col·laboració	100%	
4. Àrea d'Ús Públic	100%	
<i>Programes</i>	<i>100%</i>	
Programa d'interpretació ambiental	100%	
Programa agendes d'activitats	100%	
<i>Projectes</i>	<i>100%</i>	
Millora accesos punts d'observació	100%	
Edició guia de passeig	100%	
5. Àrea de Participació	100%	
<i>Programes</i>	<i>100%</i>	
Junta Rectora	100%	
Voluntariat ambiental	100%	
6. Àrea d'Investigació i Seguiment	75%	
<i>Programes</i>	<i>75%</i>	
Seguiment hàbitat i espècies	50%	S'ha realitzat aproximadament la meitat dels estudis previstos
Seguiment hídic	100%	
7. Àrea d'Avaluació	100%	
<i>Programes</i>	<i>100%</i>	
Avaluació de plans i programes	100%	
8. Àrea de Vigilància	38%	
<i>Programes</i>	<i>50%</i>	
Programa de vigilància de la Reserva	50%	La majoria de dies no hi ha hagut vigilància a la Reserva per manca de personal
<i>Projectes</i>	<i>25%</i>	
Ampliació personal vigilància	25%	S'ha pogut fer de manera molt parcial
9. Àrea de Manteniment	100%	
<i>Programes</i>	<i>100%</i>	
Manteniment general de la Reserva	100%	
10. Àrea d'Administració	100%	
<i>Programes</i>	<i>100%</i>	
Gestió administrativa del Parc	100%	

Compliment general del PAE 2020: 88%
OBSERVACIONS: 70% el 2014, 81% el 2015, 74% el 2016, 78% el 2017, 76% el 2018, 72% el 2019, 70% el 2020

El grau de compliment de les actuacions previstes segons el PAE 2021 ha estat d'un 88%, una xifra que es troba per damunt de la mitjana.